

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI USUL VE ESASLARI

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- Bu usul ve esasların amacı, Dokuz Eylül Üniversitesi fikri mülkiyet haklarının mülkiyeti, paylaşımı, korunması değerlendirilmesi ve ticarileştirilmesi ile ilgili ilke ve esaslarını belirlemektir.

Bu usul ve esaslar, Üniversite ile bunlara bağlı birimlerde, araştırmacıların ve öğrencilerin, bilimsel çalışmalarından doğacak, her türlü bilgi, know-how, girişim fikri, yazılım, proje tasarımı, marka, faydalı model ve patent gibi fikri mülkiyet hakları, bunların ticarileştirilmesi ve üçüncü taraflara aktarılması süreçlerini kapsar.

Dayanak

MADDE 2- Bu usul ve esaslar, 10/1/2017 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa, 6/11/1981 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa, 24/4/2017 tarihli ve 30047 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğe ve 29/09/2017 tarihli ve 30195 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çalışan Buluşlarına, Yükseköğretim Kurumlarında Gerçekleştirilen Buluşlara ve Kamu Destekli Projelerde Ortaya Çıkan Buluşlara Dair Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3-

(a) **Buluş:** Tarım alanı dâhil olmak üzere sanayinin herhangi bir kolunda mevcut problemlere teknik çözüm getiren yeni bir cihaz, ürün veya yöntemlerin tümünü,

(b) **Buluşçu:** Buluş yapan çalışanları,

(c) **Çalışan:** Dokuz Eylül Üniversitesi bünyesinde 2547 sayılı Kanun kapsamında çalışan kamu görevlileri ile özel hukuk sözleşmesi veya benzeri bir hukuki ilişki gereğince, başkasının hizmetinde olan ve bu hizmet ilişkisini işverenin gösterdiği belli bir işle ilgili olarak kişisel bir bağımlılık içinde ona karşı yerine getirmekle yükümlü olan kişileri,

(d) **Çalışan buluşu:** Çalışan tarafından gerçekleştirilen her türlü hizmet veya serbest buluşları,

(e) **Dokuz Eylül Teknoloji Transfer Ofisi (DETTO):** Araştırmacıların buluşlarının desteklenmesi, buluş bildirimlerinin alınması, tescil ve ticarileştirilmesi sürecini koordine etmek üzere Üniversite tarafından görevlendirilen tek Teknoloji Transfer Ofisi’ni,

(f) **Fikrî ve Sınai Haklar:** Tasarım, patent, marka, coğrafi işaret, entegre devre, faydalı model, geleneksel ürün adları ve benzerlerini,

(g) **Fikri Mülkiyet Hakları Komisyonu:** Çalışanların Fikri Mülkiyet Haklarının değerlendirilmesi amacıyla kurulan komisyonu,

(g) **Fikri Ürün:** Çalışan tarafından gerçekleştirilen her türlü hizmet veya serbest buluşları sonucunda ortaya çıkan tüm araştırma sonuçlarının çıktıları,

(h) **Know-How:** Belirli bir faaliyetin yürütülebilmesi için gerekli olan bilgi birikimini,

(i) **Ticarileştirme:** Üniversite’nin Teknoloji Transfer Ofisi veya ilgili birimi tarafından, Fikrî Ürünlerin üçüncü taraflara kısmen veya tamamen devri, lisanslanması veya şirket kurularak

(j) Fikrî Ürünlerin üretimi, satışı, pazarlanması vb. amaçlarla üçüncü taraflarla yapılacak her türlü ortaklık ve/veya işbirliği ve/veya yatırım anlaşmaları veya iç kullanım yoluyla veya şirketleşme veya kurulu şirkete yatırım alma aracılığıyla, Fikrî Ürünler üzerinden gelir, lisans bedeli, kâr ve/veya fayda elde etmek amacıyla her türlü kullanımını,

(k) **Üçüncü Taraflar:** Üniversite'nin veya Araştırmacıların, araştırmalarının yürütülmesi, desteklenmesi, finanse edilmesi, fikrî ürünlerin ticarileştirilmesi, lisanslanması gibi tüm süreçlerde temas halinde oldukları kişi, kurum ve kuruluşları,

(l) **Üniversite:** Dokuz Eylül Üniversitesi'ni,

(m) **Üniversite Kaynakları:** Doğrudan veya dolaylı bir yolla Üniversite tarafından sağlanan ekipman, sarf malzemeleri, laboratuvar, ışık ve insan kaynakları dâhil olmak üzere her türlü fon, tesis veya kaynaklarını,

(n) **Net gelir:** Fikri mülkiyetin ticarileştirilmesi nihayetinde TTO tarafından üretim, ürün geliştirme, pazarlama, fikri mülkiyetin korunmasına dair başvuru ve yenileme ücretleri ve her türlü hukuki ihtilafın çözümüne dair ücretler dâhil olmak üzere tüm masraflar çıktıktan sonra geriye kalan kısmını,

(o) **Serbest Buluş:** Birinci Kısım kapsamında çalışan buluşlarının dışında kalan buluşları ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Fikri Mülkiyet Esasları ve Teknoloji Transfer Süreci

Üniversite'nin Temel İlkeleri ve Yükümlülükleri

MADDE 4-

(a) Üniversite, araştırma özgürlüğünü ve bilginin kısıtlama olmaksızın yayılmasını hedefler. Bu amaçla araştırmacıların araştırma ve yaratıcı faaliyetlerinin sonuçlarını yayınlama, dağıtma ve yayma hakkını destekler ve teşvik eder.

(b) Üniversitede geliştirilmiş araştırma sonuçlarının desteklenmesi, korunması, sanayiye transferinin ve ticarileştirilmesinin kolaylaştırılması için çalışır.

(c) Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve üçüncü taraflarla yürütülecek teknoloji odaklı işbirliklerinde izlenecek esasların belirlenmesine destek olur.

(d) Bilimsel araştırma ve işbirlikleri sonucunda ortaya çıkan fikri mülkiyet haklarının bilimin, insanlığın ve toplumun yararına kullanılmasına imkân yaratır.

(e) Üniversite, buluşçu/lar ile işbirliği halinde hak sahipliği talebinde bulunduğu Buluş'a ait fikri hakkın korunması için gerekli başvuru dokümanlarının hazırlanmasını, korumanın devamının sağlanmasını, fikri hakkın ticarileştirme yollarının belirlenmesini ve ticarileştirme süreçleri hakkında uygun kararları verir.

(f) Üniversite fikri hakkın koruma sürecinde devam etmeme kararı alabilir ve bu kararı geciktirmeksizin buluşçuya bildirir.

(g) Üniversite'nin hak sahipliğindeki fikri mülkiyetin kullanılarak buluşçu/buluşçuların bir şirket kurmaları durumunda, Üniversite'nin fikri mülkiyet ve ticarileştirme süreçlerinde yaptığı maddi ve ayni katkı karşılığında kurulacak şirketten en az %3 oranında pay alma hakkını saklı tutar. Şirket kurma sürecinde ilgili fikri hakla ilgili devretme ve lisanslama durumları karşılıklı müzakere ile belirlenir ve sözleşmeye tabidir.

DETTO'nun Çalışma Alanları ve Yükümlülükleri

MADDE 5-

- (a) Ar-Ge, yenilik, proje ve fikri mülkiyet hakları konularında bilgilendirme ve eğitim hizmeti verilmesini sağlar.
- (b) Üniversite'de yapılan her türlü araştırma ve projelerden çıkabilecek olası Fikri Ürün'lerin tespiti ve hukuksal koruma takibini yapar.
- (c) Üniversite'de ortaya çıkan buluşlar için "Buluş Bildirim Formu'nun uygun bir şekilde teslim alınmasını ve buluş bildiriminin usulüne uygun olarak yapıldığı ile ilgili yazılı belgenin buluşçulara teslim edilmesini sağlar.
- (d) Üniversite'nin hak sahipliğini talep ettiği fikri ürün ile ilgili tüm yasal süreçlerin yürütülmesini ve yönetimini sağlar. Fikri Ürün ile ilgili ticarileştirme süreçlerini koordine eder, Üniversite adına yapılacak olan sözleşmelerin hazırlanmasını sağlar ve bu süreçleri hem Üniversite hem de buluşçu lehine yönetir.
- (e) Üniversite çıkışlı firma (spin-off) kurulmasına yardımcı olmak üzere hukuksal işlemler, iş geliştirme ve pazarlama gibi destek hizmetlerinin sağlanması, çekirdek sermaye temini, kuluçkalık sağlama, iş rehberliği hizmetleri sağlanmasıdır.
- (f) Fikri Ürün'e Üniversite dışından hak sahipliği talebi olması durumunda; talep eden taraf/larla ilgili hak sahipliği süreç yönetimini sağlar.

Çalışanların Yükümlülükleri

MADDE 6-

- (a) 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 121. Maddesi uyarınca; Çalışanlar fikri mülkiyete konu olabilecek araştırmaları ile ilgili EK-1'de bulunan Buluş Bildirim Formu'nu geciktirmeksizin yazılı ve tüm buluşçulara ait ıslak imza ile DETTO'ya bildirmek ile yükümlüdür.
- (b) Çalışanlar Fikri Ürünün korunması ve ticarileştirilmesi aşamasında istenilen bilgi/belgeleri geciktirmeksizin sunar ve Fikri Ürün'nün ticarileşmesi sürecine destek verir.
- (c) Fikri Ürün'nün ticarileştirilmesi sürecinde DETTO'nun üçüncü kişiler ile yapacağı görüşmelerde çalışandan teknik olarak destek alınabilir.
- (d) Üniversite'nin bir araştırmacısının yer aldığı kamu, özel kurum ve kuruluşlarının tüm proje ve danışmanlık hizmetlerinde ortaya çıkan her türlü buluş, yürürlükteki mevzuat ve işbu yönerge kapsamında DETTO'ya bildirilmek zorundadır. Bu gibi durumlarda araştırmacı buluş ile ilgili detaylı bilgileri Buluş Bildirim Formuyla DETTO'ya iletir.
- (e) Üniversite çalışanın başka bir kurumdaki misafir araştırmacılığı, proje ortaklığı veya başka bir üniversitede yürütülen projede yardımcı araştırmacılığı gibi görevleri sırasında ortaya çıkan veya üçüncü taraflarca desteklenen çalışmalar sonucu üretilen fikri ürünlere ilişkin haklar Üniversite ile diğer kurum arasında yapılacak anlaşmaya ve yürürlükteki mevzuata tabidir. Bu gibi durumlarda çalışan, hem buluşu ile ilgili detaylı bilgileri EK-1 de yer alan Buluş Bildirim Formuyla hem de üçüncü taraflar ile imzalanan anlaşmaların bir nüshasını DETTO'ya vermekle yükümlüdür.

Fikri Mülkiyet Haklarının Aidiyeti

MADDE 7-

- (a) Çalışanın Üniversite'de edindiği deneyim ve çalışmalara dayanarak veya Üniversitenin araç ve gereçleri kullanarak gerçekleştirdiği buluşlar, ilgili mevzuat uyarınca Üniversite'ye aittir.
- (b) Bu yönergenin 2. Maddesi'nde belirtilen mevzuat kapsamında Üniversite bünyesinde ortaya çıkan buluşlar bakımından hak sahipliğine dair karar yetkisi Üniversite'ye aittir. Üniversite'nin buluş üzerinde hak sahipliği talebinde bulunması durumunda Üniversite ilgili mevzuatta yer alan süre içinde gerekli koruma başvurusunu yapmakla yükümlüdür. Üniversite

bu koruma süreçlerinden herhangi birinde devam etmeme kararı alabilir bu durumda öncelikle başvuru ile ilgili koruma durumunu buluşçuya bildirir. Üniversite'nin sürece devam etmemeye karar vermesi halinde buluş serbest buluş niteliğinde olacağından, buluşçunun buluşu devralması için gerekli işlemlerin yapılmasına destek olur. Bu süreçlerde ilgili mevzuat hükümleri uygulanacaktır.

(c) 2547 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde tanımlanan öğretim elemanları ile stajyerlerin ve öğrencilerin diğer kamu kurum ve kuruluşları veya özel kuruluşlarla belirli bir sözleşme kapsamında yapmış oldukları çalışmalar sonucunda ortaya çıkan buluşlar üzerindeki hak sahipliğinin belirlenmesinde, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla sözleşme hükümleri esas alınır.

Fikri Mülkiyet Hakları Komisyonu

MADDE 8-

(a) Fikri Mülkiyet Hakları Komisyonu, Üniversite Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan, Rektör veya Rektör Yardımcısının başkanlığında, varsa Teknoloji Transfer Ofisi sorumlusu ile birlikte, uzmanlıkları ve deneyimleri açısından belirlenmiş üç öğretim üyesi olmak üzere en az beş kişiden oluşan komisyondur.

(b) Komisyon belirli aralıklarla toplanarak, DETTO'ya iletilen buluş bildirim formlarını inceler ve bu buluşların hak sahipliği veya ticarileştirilmesine ilişkin karar verir.

(c) Fikrî Mülkiyet Hakları Komisyonu bu usul ve esaslar doğrultusunda, Üniversiteye ait olan fikrî ürünlere ilişkin her türlü ticarileştirme faaliyetlerini inceler, fikrî haklar açısından buluşçu ve/veya eser sahiplerine ödenecek lisans bedelleri ve varsa Üniversitenin payı konusunda her türlü kararı yürürlükteki mevzuata uygun olarak alır ve uygulamaları izler.

(d) Fikrî Mülkiyet Hakları Komisyonu gerektiğinde idari personelin ve DETTO personelinin hizmetlerinden yararlanır ve komisyonun sekretaryasını DETTO yürütür. DETTO, ticarileştirilen her bir fikrî ürün için muhasebe kayıtlarını tutar ve kullanımdan gelen gelirlerin buluşçu ve/veya eser sahibi arasında yapılan anlaşmalar çerçevesinde dağıtılmasını sağlar.

Başvuru

MADDE 9-

(a) Üniversitede yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşlar, buluşu yapan tarafından yazılı olarak ve geciktirmeksizin DETTO'ya EK-1'de yer alan Buluş Bildirim Formu doldurulmak suretiyle bildirilir. Buluş birden çok kişi tarafından gerçekleştirilmişse bu bildirim birlikte yapılabilir. Bildirimde buluşu yapanların adları ve buluş üzerindeki katkı payları belirtilir. Aksi takdirde katkı paylarının eşit olduğu kabul edilir.

(b) Buluş bildiriminde buluşun konusu, teknik problem, bu problemin çözümü ve buluşun nasıl gerçekleştirilmiş olduğu açıklanır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından gerekli diğer bilgi ve belgeler de verilir. Ayrıca buluşun serbest buluş niteliğinin olup olmadığı ve gerekçeleri de sunulur.

(c) DETTO, buluş bildirimini kaydeder ve bildirim kendisine ulaştığı tarihi, bildirimde bulunan kişi veya kişilere geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

(d) Buluş bildiriminin eksik yapılması halinde DETTO, bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde eksikliklerin giderilmesini buluşu yapana bildirir. Aksi halde, buluş bildirimini usulüne uygun yapılmış sayılır.

(e) Buluşu yapan, iş bu maddenin d bendi uyarınca yapılan bildirimde belirtilen eksiklikleri, bildirim kendisine ulaştığı tarihten itibaren bir ay içinde giderir. Aksi takdirde buluş bildirimini usulüne uygun olarak yapılmamış sayılır ve buluş bildirimini yeniden yapılır.

(f) Üniversitenin ilgili birimleri ve DETTO, fikri varlıklara ilişkin yapılacak işlemler sırasında fikri varlıkların gizliliğini koruma yükümlülüğü altındadır. Bu koruma yükümlülüğü buluşu

gören her kişi bakımından geçerlidir. Çalışan patent başvuru ve izleyen süreçte fikri ürüne konu olan buluşun kamuya ifşasından kaçınmak ile yükümlüdür.

Başvurunun Değerlendirilmesi

MADDE 10-

(a) DETTO yapılan başvuruyu Fikri Mülkiyet Hakları Komisyonuna iletir. Fikri Mülkiyet Hakları Komisyonu, gerektiğinde ilgili uzmanların görüşlerini de almak suretiyle buluşun desteklenip desteklenmeyeceğine ilişkin kararını Buluş Bildirimi'nin DETTO'ya verildiği tarihten itibaren (4) ay içinde verir. Söz konusu buluşun desteklenmeyeceğine karar verilmesi durumunda Üniversite ve DETTO'nun buluşla ilgili herhangi bir hakkı ve yükümlülüğü kalmaz. Buluş serbest buluş kapsamında değerlendirilir ve buluşçulara yazılı olarak bildirilir.

(b) Buluşun destekleneceğine karar verilmesi durumunda, Üniversite patent başvurusunu en geç altı (6) ay içinde yapmakla yükümlüdür.

İtiraz Usulü

MADDE 11- Buluşu yapan araştırmacı, üniversitenin hak sahipliğine ilişkin kararına karşı, kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde, buluşunun serbest buluş olduğunu ileri sürerek ilgili belgelerle ve ayrıntılı gerekçeleriyle birlikte Fikri Mülkiyet İtiraz Komisyonu'na başvurabilir.

Fikri Mülkiyet İtiraz Komisyonu

MADDE 12- Üniversite Yönetim Kurulu, Fikri Mülkiyet İtiraz Komisyonu olarak görev yapar. Hak sahipliği kararna karşı itirazlar, Yönetim Kurulunun olağan toplantılarında gündem maddesi olarak görüşülüp karara bağlanır. Bu karar buluşu yapan araştırmacıya ve DETTO'ya ayrı ayrı bildirilir.

Gelir Paylaşımı

MADDE 13-

(a) Fikri Ürüne konu olan buluş ile ilgili ticarileştirme faaliyetleri sonucu gelir elde edilmesi durumunda, vergiler dâhil tüm giderler düşüldükten sonra geriye kalan miktar (net gelir), buluşçu, DETTO ve Üniversite arasında aşağıdaki şekilde paylaşım yapılır:

Buluş Sahibinin Net Gelirdeki Payı (%)	Üniversite'nin Net Gelirdeki Payı (%)	DETTO'nun Net Gelirdeki Payı (%)
60	10	30

(b) Üniversite'nin fikrî ürünün ticarileştirilmesinden elde ettiği tüm gelirler; Üniversite'de, mevcut ve gelecekteki araştırma geliştirme faaliyetlerini teşvik etmek ve desteklemek için ayrılmış özel bir hesapta toplanır ve Üniversitenin öncelikle teknoloji transferi süreçleri odaklı faaliyetlerde kullanılmak üzere araştırma projeleri için ve Üniversite Rektörlüğü'nün kararına bağlı olarak gelecekteki geri kazanılabilir nitelikteki anlaşmaları finanse edebilmek için kullanılabilir.

(c) Bu yönerge kapsamında yapılacak paylaşımlar, yürürlükteki mevzuatta yer alan "Gelirin asgari 1/3'ünün Buluşçuya verilmesi" oranına aykırı olarak yapılamaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler
Hüküm Bulunmayan Haller

MADDE 14 –Bu usul ve esaslarda hüküm bulunmayan hallerde ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 15 –Bu usul ve esaslar Üniversite Senatosu tarafından onaylandığı tarihte yürürlüğe girer. Üniversite ile Araştırmacı(lar) arasında daha önceki tarihlerde yapılmış olan her türlü anlaşma, imzalandığı tarihte yürürlükte olan hükümlere tabi olacaktır.

Yürütme

MADDE 16 –Bu usul ve esasları Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörü yürütür.